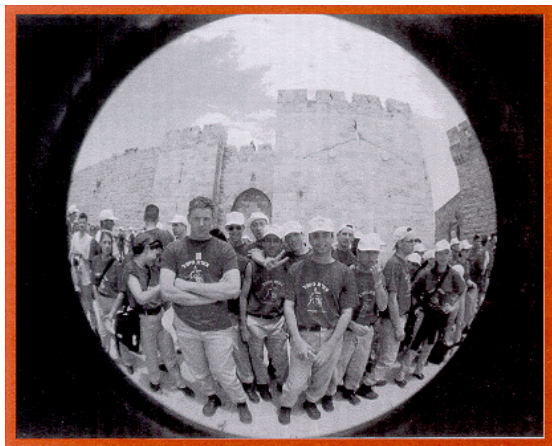

ירושלים שלנו

מבוא

חלפו כבר יותר מ-40 שנה לאיחודה של ירושלים. תלמידי בתי הספר ובני הנוער נולדו אל מציאות שונה מזו שהייתה לפני 40 שנה, כאשר העיר הייתה חצויה לשני חלקים ולנו לא הייתה גישה אל החלק המזרחי שלה. כיום הר הבית בידנו, והנגישות אל הכותל אפשרית לכל מבקר ומבקש. עם זה, נשאלת השאלה עד כמה ירושלים המאוחדת יקרה ללבם של התלמידים ובני הנוער ברחבי הארץ ועד כמה הם נפגשו עם ירושלים בחיי היומיום שלה, ירושלים החיה והנושמת?

בפעילות זו אנו מזמינים את התלמידים לפגוש את ירושלים על מגוון איפיוניה ופניה כפי שהם מוצגים בקטעי מקורות שונים. העיון במגוון הקטעים יאפשר להרחיב את יריעת ההיכרות וההתייחסות שלהם לבירת ישראל, בבחינת "ירושלים פנים רבות לה". לידיעתכם, באתר מינהל חברה ונוער ניתן למצוא הפעלות נוספות בנושאים מגוונים המתאימים ליום ירושלים.

עזרים

כרטיסי מטלה
קטעי מקורות

מהלך הפעילות

שלב א' - למורה – שאל את התלמידים:

- מהו יחסכם לירושלים?
- אילו רגשות היא מעוררת בכם?
- מה הייתם רוצים לומר לה ביום חגה, יום ירושלים?

שלב ב' – אישי קבוצתי

התלמידים יתחלקו לקבוצות בנות 5-6 חברים. כל קבוצה תקבל מספר קטעים שהמחנה יבחר ויתאימם לקבוצות השונות. כל משתתף יקבל כרטיס מטלה אישית.

מטלה אישית:

עיין בקטעי המקורות המצורפים ורשום לעצמך את תגובותיך.
בחר 2-3 קטעים המרגשים אותך, מעניינים אותך, או המבטאים את יחסך לירושלים.

כל קבוצה תקבל כרטיס מטלה קבוצתית.

מטלה קבוצתית:

- ספרו זה לזה על תגובותיכם ובנו במשותף את "ירושלים שלנו" בדרך יצירתית:
- כרזה צבעונית, קולאז', פזמון, סיסמה, חמשיר, פיליטון, קריקטורה, סיפור קומיקס, מדריך טיולים, מיצג, סמל וכיוצ"ב.
 - התכוננו להציג את יצירתכם "ירושלים שלנו" במליאה.

שלב ג' – במליאה

כל קבוצה תציג את יצירתה "ירושלים שלנו".

שאלות לדיון:

1. אילו קטעים ריגשו אתכם, היו קרובים ללבכם?
 2. אילו קטעים היו זרים לכם? מדוע?
 3. האם התעוררו חילוקי דעות בקבוצה לגבי ההתייחסויות השונות אל ירושלים? מהם? כיצד נפתרו?
 4. מהו מגוון הרגשות והמשמעויות שמעלה ירושלים? ממה הם נובעים?
 5. כיצד נתפסת או מתוארת ירושלים בראי הדורות? האם קטעי השירים והמקורות היהודיים מתחברים לעבודה של העיר? לעתידה. למציאות העכשווית? הדגימו.
 6. לפניכם שלושה היגדים בנוגע לירושלים:
- "כל יהודי יש לו ירושלים שלו בלבד" (ראש הממשלה לוי אשכול ז"ל, בטקס קבלת אזרחות כבוד של ירושלים, 1968).
- "וטוב מאוד, טוב מאוד שידעו בעולם שירושלים שלנו היא של כולם". (מתוך "ירושלים של כולם" מאת חיים חפר, ידיעות אחרונות, י"ז אייר תשנ"ז).
- "מתוך קטטורפה היסטורית, שהחריב טיטוס מלך רומי את ירושלים וגלה ישראל מארצו, נולדתי אני באחת מערי הגולה. אבל בכל עת תמיד דומה הייתי עלי כמי שנולד בירושלים". (מדברי ש"י עגנון, בעת טקס קבלת פרס נובל לספרות בשנת 1966).
- איזה היגד מדבר אליכם במיוחד, ומדוע?

קטעי מקורות

ירושלים בתפילות	ירושלים במדרש	ירושלים במקרא
<p>לפניכם מבחר תפילות שבהן נזכרת ירושלים, הקרושה לעם היהודי. מתוך ברכת המזון: ובנה ירושלים עיר הקודש במהרה בימינו. ברוך אתה ה', בונה ברחמי ירושלים. אמן. מתוך טקס הבאת תינוק כבריתו של אברהם אבינו: אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני. תרבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי. אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי. (תהילים קלו 5-6) מתוך ברכות נישואין: עוד יישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה, קול חתן וקול כלה. קול מצהלות חתנים מחופתם ונערים ממשתה נגינתם.</p> <p>– מדוע לדעתך נזכרת ירושלים בתפילות אלו? – איזו תפילה היית מתפלל למען ירושלים?</p>	<p>עשרה חלקים של נוי בעולם – תשעה בירושלים ואחד בכל העולם; עשרה חלקים של יסורים בעולם – תשעה בירושלים ואחד בכל העולם; עשרה חלקים של גבורה בעולם – תשעה בירושלים ואחד בכל העולם; עשרה חלקים של חוכמה בעולם – תשעה בירושלים ואחד בכל העולם; עשרה חלקים של חנופה בעולם – תשעה בירושלים ואחד בכל העולם; עשרה חלקים של תורה בעולם – תשעה בירושלים ואחד בכל העולם. (אבות דרבי נתן, נוסח ב', מ"ח)</p> <p>– המדרש מעמיד את ירושלים במרכז. איילו מרכיבים מאפיינים לדעתך את ירושלים? – מה היית מוסיף לנאמר במדרש ומה היית גורע?</p>	<p>שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לַדָּוִד שִׁמְחֹתִי בְּאֲמָרִים לִי בֵּית יְהוָה נֶלְכָּךְ: עַמּוּדוֹת הָיוּ רַגְלָיו בְּשַׁעֲרֵיךָ יְרוּשָׁלַם: יְרוּשָׁלַם הִבְנִיחָה כְּעִיר שֶׁחִבְּרָהּ לַיהוָה יְחִידוֹ: שָׁשָׂם עָלָיו שַׁבְּטִים שַׁבְּטֵי־יְהוָה עֲדֹת לְיִשְׂרָאֵל לְהַדוֹת לְשֵׁם יְהוָה: כִּי שָׁמָּה וַיִּשְׁבּוּ כַסָּאוֹת לְמִשְׁפַּט כַּסָּאוֹת לְבֵית דָּוִד: שָׁאֲלוּ שְׁלֹם יְרוּשָׁלַם וְשָׁלוֹ אֶתְּלוּ אֹהֲבֶיךָ: יְהִי־שְׁלֹם בְּחִילֶךָ שְׁלֹחַ בְּאַרְמְנֹתֶיךָ: לְמַעַן אֲמִי וְרַעֲי אֲרַבְּרָה־נָא שְׁלֹם בְּךָ: לְמַעַן פִּתְיִיהוּ אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ:</p> <p>תהילים קצ"ב א-ט</p> <p>– מהי חשיבותה של ירושלים בימי המקרא ומהי חשיבותה בעיניך כיום?</p>

<p>האוויר מעל לירושלים רווי תפילות וחלומות כמו האוויר מעל לערי תעשייה כבדה. קשה לנשום. ומזמן לזמן מגיע משלוח חדש של היסטוריה והבתים והמגדלים הם חומרי אריזתה, שאחר כך מושלכים ונערמים בערמות. מתוך 'אקולוגיה של ירושלים' מאת יהודה עמיחי</p> <p>– על איזו היסטוריה מדבר עמיחי? – לאילו פרקי היסטוריה אתה מתחבר?</p>	<p>מהי ירושלים? כל אימת שאני עולה ושווה בה חודש-חודשיים, אני מנסה להגדיר לעצמי מהי ירושלים. מתוך 'מהי ירושלים' מאת ק.א. ברתיני</p> <p>– כיצד היית מגדיר אתה את ירושלים?</p>	<p>ירושלים לכדה את נפשי החופשית טבעתי באור, שכחתי את שמי מתוך 'פרחתי בבית האבן' מאת זלדה</p> <p>– מה עושה ירושלים לבאים אליה?</p>
<p>סימטה קטנה בשוק, בדרך לכותל. חג' מוסלמי בתרבוש משי, בגלימה ארוכה, פוסע לאיטו נשען על מקל. שני נזירים שקועים בשוחד. שלושה בחורי ישיבה, בצעד חפז. גלימה בגלימה נוגעת, מלמול במלמול. מתוך 'הסיכוי' מאת אהרון בכר</p> <p>– איזו ירושלים מתוארת אצל הכותב? – מהו הסיכוי ומה הסיכון במראה הזה?</p>	<p>ילדה, תני לי יד ונראה ירושלים, נעבור על פני ועל יד, בתוך ובשוליים. מתוך 'ילדה, תני לי יד' מאת משה הנעמי</p> <p>– היכן היית מטייל בירושלים? – מה היית מראה לאורחים הבאים לבקר בעיר?</p>	<p>כי שמך צורב את השפתיים כנשיקת שרף, אם אשכחך ירושלים אשר כולה זהב... מתוך ירושלים של זהב מאת נעמי שמר</p> <p>– איזה מטען נושאת ירושלים בשירה הידוע של נעמי שמר? – מה היית רוצה להוסיף למטענה או לגרוע ממנו? הסבר.</p>

חוק ירושלים

מתוך חוק יסוד ירושלים בירת ישראל
(נתקבל בכנסת ביום י"ז באב תשמ"ם – 7.1980.30)

1. ירושלים השלמה והמאוחדת היא בירת ישראל.
2. ירושלים היא מקום מושבם של נשיא המדינה, הכנסת, הממשלה ובית המשפט העליון.
3. המקומות הקדושים יהיו שמורים מפני חילול וכל פגיעה אחרת ומפני כל דבר העלול לפגוע בחופש הגישה של בני הדתות אל המקומות הקדושים להם או ברגשותיהם כלפי אותם מקומות.

- מדוע, לדעתך, חוקקה הכנסת חוק זה?
- מה אומר לך החוק?

... להיות עם חופשי בארצנו
ארץ ציון וירושלים.
מתוך "התקווה" מאת: נפתלי הרץ אימבר
- מדוע לדעתך, מסתיים ההימנון
הלאומי במילים אלה?

יש פרח עולה בחומה
ונקרא: שיכרון זהוב.
עפר שבין אבן לאבן
הספיק לו
כמו לי.
מתוך "שכרון זהוב" מאת יצחק שלו
- מה המשותף למשורר ולפרח?
- באיזו מידה אתה מזדהה עם המשורר?
נמק.

לכל אחד ישנו מקום בירושלים
שהוא קורא, קורא לו אהבה
מתוך "לכל אחד ירושלים"
מאת נתן יונתן

- מהו המקום האהוב עליך ביותר
בירושלים?

העבר משפשף את עיניו ומעיר
חלומו שנרדם ונטמן כרגיל.
מתוך "חבורה לה יחידו"
מאת אהרון מזיא

- אילו חלומות רדומים מעירה
ירושלים אצלך?